

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2 5 6 4

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม
ตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก

AGRI- MAP

PRACHUAP KHIRI KHAN
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมยังสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้านที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ ได้เป็นอย่างดี ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ www.moac.go.th/a4policy-alltype-39119791794 หรือ <https://agri-map-online.moac.go.th> ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้ให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

<http://www.ddd.go.th/Agri-Map/Data/C/pkn.pdf>

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัด “ประจวบคีรีขันธ์”	
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก	6
2.1 มะพร้าว	7
2.2 ยางพารา	12
2.3 สับปะรดโรงงาน	17
2.4 ปาล์มน้ำมัน	22
3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด	25
4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ	26
เอกสารอ้างอิง	31
ภาคผนวก	33

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	5
ตารางที่ 2	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	7
ตารางที่ 3	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมะพร้าวรายอำเภอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	8
ตารางที่ 4	พื้นที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตมะพร้าว	11
ตารางที่ 5	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารา รายอำเภอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	13
ตารางที่ 6	พื้นที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา	16
ตารางที่ 7	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของสับปะรดโรงงาน รายอำเภอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	19
ตารางที่ 8	พื้นที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตสับปะรดโรงงาน	21
ตารางที่ 9	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของปาล์มน้ำมันรายอำเภอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	23
ตารางผนวกที่ 1	ข้อมูลตำบลจำแนกตามรายอำเภอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	35
ตารางผนวกที่ 2	พื้นที่ชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำแนกตามอำเภอ ตำบล	42
ตารางผนวกที่ 3	ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	43
ตารางผนวกที่ 4	พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล	44
ตารางผนวกที่ 5	กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	46
ตารางผนวกที่ 6	ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	47
ตารางผนวกที่ 7	โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	48

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	หน้าตัดดินและคำอธิบายชุดดินหัวหิน	31
ภาพที่ 2	หน้าตัดดินและคำอธิบายชุดดินหนองแก	32
ภาพที่ 3	หน้าตัดดินและคำอธิบายชุดดินปราณบุรี	33
ภาพที่ 4	หน้าตัดดินและคำอธิบายชุดดินหุบกะพง	34
ภาพที่ 5	หน้าตัดดินและคำอธิบายชุดดินท่ายาง	35
ภาพที่ 6	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมะพร้าว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	42
ภาพที่ 7	พื้นที่ปลูกมะพร้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	43
ภาพที่ 8	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	44
ภาพที่ 9	พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	45
ภาพที่ 10	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจสับปะรดโรงงาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	46
ภาพที่ 11	พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	47
ภาพที่ 12	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจปาล์มน้ำมัน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	48
ภาพที่ 13	พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	49

1. ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ 6,367.620 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,979,763 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคตะวันตกของประเทศไทย ประกอบด้วย 8 อำเภอ 48 ตำบล (ตารางภาคผนวกที่ 1) มีจำนวนประชากร 550,678 คน (กรมการปกครอง, 2563)

1.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ	จังหวัดเพชรบุรี
ทิศใต้	ติดต่อ	จังหวัดชุมพร
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	อำเภอไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	สหภาพพม่า

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แบ่งเป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ พื้นที่ภูเขาและพื้นที่ราบชายฝั่งทะเล ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีความลาดเอียงจากทิศตะวันตกซึ่งเป็นเทือกเขาตะนาวศรีลงสู่ด้านตะวันออกซึ่งเป็นอำเภอไทย มีเทือกเขาและภูเขากระจัดกระจายทั่วไปทั้งบริเวณชายฝั่งทะเลและบริเวณส่วนกลางของพื้นที่จังหวัด เทือกเขาที่สำคัญ ได้แก่ เทือกเขาสามร้อยยอด ซึ่งมีความสูงโดยเฉลี่ยของเทือกเขาด้านตะวันออกประมาณ 750 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลสูงสุด 1,215 เมตร ต่ำสุด 306 เมตร ส่วนความสูงจากระดับน้ำทะเลแถบชายฝั่งตะวันออกโดยเฉลี่ยประมาณ 1-5 เมตร ทางด้านตะวันตกของจังหวัดมีลักษณะเป็นป่าตลอดแนวเขตจังหวัด มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญคือ แม่น้ำปราณบุรี และมีแม่น้ำ ห้วย ลำธาร คลอง รวม 266 สาย

1.3 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้รับอิทธิพลของเขตร้อนชื้น อากาศโดยทั่วไปไม่ร้อนไม่หนาวจนเกินไป ความชื้นเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเล อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 28.6 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดทั้งปีร้อยละ 72 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 734.50 มิลลิเมตร จำนวนวันที่มีฝนตก 44 วัน แบ่งฤดูกาลออกเป็น 3 ฤดูคือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม และ ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์

1.4 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แบ่งตามภูมิสัณฐาน ลักษณะทางธรณีวิทยา และวัตถุต้นกำเนิดดิน ได้ดังนี้

1) **พื้นที่หาดทรายและเนินทราย (Beach and Sand Dune)** พื้นที่หาดทราย เป็นพื้นที่ระหว่างแนวน้ำทะเลขึ้นและน้ำทะเลลง มีลักษณะเป็นแนวยาวขนานกับชายฝั่งทะเลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของคลื่นและกระแสน้ำทะเล ส่วนพื้นที่เนินทรายหรือสันทรายเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะนูนเป็นโคกเตี้ย ๆ และเป็นแนวยาวขนานกับชายฝั่งทะเล มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำค่อนข้างมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายและมักมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในดิน สีนํ้าตาล น้ำตาลปนเหลือง หรือเหลืองปนแดง เช่น ชุดดินหัวหิน (Hh) และชุดดินบาเจาะ (Bc) เป็นต้น

2) **ที่ราบชายฝั่งทะเล (Coastal Plain)** เกิดจากคลื่นพัดพาและกระแสลมพัดพาเอาเศษวัตถุจากทะเล ทั้งโคลน กรวด ทราย และตะกอนต่าง ๆ เข้ามาทับถมบริเวณชายฝั่ง และลึกเข้าไปในแผ่นดินมากกว่าหาดทราย แบ่งเป็น

(1) **พื้นที่น้ำทะเลขึ้นถึงในปัจจุบัน (Active tidal flats)** เป็นพื้นที่ที่มีน้ำทะเลขึ้นถึงดินมีสีคล้ำ อินทรีย์วัตถุสูงและเป็นดินเค็ม (saline soil) ดินส่วนใหญ่มีศักยภาพที่ก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถันหรือเป็นดินเปรี้ยวจัด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ การระบายน้ำเลวมาก เนื้อดินเป็นดินทรายแป้งละเอียดหรือเนื้อดินละเอียด อาทิ ชุดดินท่าจีน (Tc)

(2) **พื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึง (Former tidal flats)** ในอดีตเป็นพื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงเป็นช่วงต่อระหว่างตะกอนทะเลกับตะกอนน้ำจืด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ หรือเป็นแอ่งตื้นมีน้ำขังตลอดปี การระบายน้ำเลวมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายแป้งละเอียดหรือดินเหนียว ที่มีการพัฒนาชั้นดินไม่มากนัก สีเทาอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่ น้ำตาลปนเหลือง และน้ำตาลปนเขียวมะกอก เช่น ชุดดินรังสิต (Rs) ชุดดินสมุทรปราการ (Sm) เป็นต้น

(3) **ที่ราบลุ่มระหว่างสันทราย (Swale)** เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำหลังแนวสันทราย ซึ่งเคยเป็นชายฝั่งทะเลที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงมาก่อน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ เป็นดินลึกลับมาก เนื้อดินเป็นทรายถึงทรายปนดินร่วน สีนํ้าตาลปนเทาและเทา พบจุดประสีเหลืองปนแดงและน้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำเลวถึงเลวมาก มักอึดตัวด้วยน้ำตลอดเวลา มีเศษเปลือกหอยปะปนในเนื้อดิน อาทิ ชุดดินวัลเปรียง (Wp)

(4) **ลานตะพักทะเลเก่า (Marine terrace)** เป็นพื้นที่แสดงอิทธิพลการกัดเซาะโดยน้ำเป็นชั้นบันได ดินมักพบมีวัสดุที่แตกต่างกันในหน้าตัดดิน และจะมักมีการสะสมของเปลือกหอย กระดองสัตว์ทะเลต่าง ๆ ร่วมกับวัสดุที่เป็นทราย และอาจมีการสะสมคาร์บอนหรือยิปซัม อาทิ ชุดดินหนองแก (NK)

3) ที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood plain) ที่ราบริมแม่น้ำหรือลำธาร หน้าฝนหรือหน้าน้ำ มักมีน้ำท่วมเป็นครั้งคราว เป็นสภาพพื้นที่ที่เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพา และมีตะกอนเพิ่มมากขึ้นหลังน้ำท่วมแบ่งเป็น

(1) สันดินริมน้ำ (Levee) เป็นที่ดอน เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพาบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ เป็นสันนูนขนานไปกับริมฝั่งแม่น้ำ การระบายน้ำค่อนข้างดีถึงดี เนื้อดินค่อนข้างหยาบ อาทิ ชุดดินท่าม่วง (Tm)

(2) ที่ลุ่มหลังสันดินริมน้ำ (Back swamp, basin) เป็นที่ลุ่มน้ำขังอยู่ระหว่างสันดินริมน้ำกับตะพักลำน้ำหรือด้านข้างหุบเขา การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ดินลึกมาก เนื้อดินเหนียวละเอียด สีเทาและน้ำตาลปนเทา การระบายน้ำเลว เช่น ชุดดินละงู (Lgu) และชุดดินพัทลุง (PtI) เป็นต้น

4) ที่ราบตะกอนน้ำพา (Alluvial plain) เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแม่น้ำหรือลำน้ำสาขา วัตถุต้นกำเนิดดินเป็นตะกอนน้ำพา (Alluvium) มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบขนาดใหญ่สองฝั่งแม่น้ำ แต่ละฝั่งอาจมีที่ราบแบบขั้นบันไดหรือตะพักได้หลายระดับ แบ่งเป็น

(1) ตะพักลำน้ำระดับต่ำ (Low terrace) เป็นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ ดินลึกมาก เนื้อดินอาจเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินทรายแป้งละเอียด สีเทา น้ำตาลปนเทา และน้ำตาล มีจุดประสีต่าง ๆ การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว เช่น ชุดดินวิสัย (Vi) และชุดดินนครปฐม (Np) เป็นต้น

(2) ตะพักลำน้ำระดับกลางและระดับสูง (Middle and high terrace) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินตื้นถึงชั้นกรวดลูกรังถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบ ดินร่วนละเอียดหรือดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล เหลือง น้ำตาลปนแดง ไปจนถึงแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดินปราณบุรี (Pr) ชุดดินสายบุรี (Bu) เป็นต้น

(3) เนินตะกอนน้ำพารูปพัด (Alluvial fan) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินทรายแป้งละเอียด สีน้ำตาล เหลืองจนถึงแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดินกำแพงแสน (Ks) และ ชุดดินหุบกระพง (Hg) เป็นต้น

(4) ลานตะพักปูนมาร์ล (Marl terrace) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินตื้นถึงชั้นปูนมาร์ลถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวถึงดินเหนียวปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาลเข้มและดำ การระบายน้ำดี เช่น ชุดดินบึงชะง่าง (Bng) และชุดดินตาคี (Tk) เป็นต้น

5) ที่ลาดเชิงเขา (Piedmont) เขา (Hill) ภูเขา (Mountain) มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา ที่เกิดจากการที่หินผุพังสลายตัวอยู่กับที่หรือถูกเคลื่อนย้ายโดยแรงโน้มถ่วงของโลกในระยะทางใกล้ ๆ และถูกควบคุมด้วยลักษณะของโครงสร้างทางธรณีวิทยา ส่วนใหญ่พบหินปะปนในหน้าตัดดินและลอยหน้า แบ่งตามลักษณะและชนิดของหินดังนี้

(1) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อหยาบหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นหินทราย และหินควอร์ตไซต์ ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง น้ำตาลปนแดง จนถึงแดง การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินลาดหญ้า (Ly) และชุดดินท่ายาง (Ty) เป็นต้น

(2) พัฒนาจากหินทราย ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นทรายปนดินร่วนถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีแดง น้ำตาล และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดี ถึงมากเกินไป พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินคองหงษ์ (Kh) และชุดดินหลังสวน (Lan) เป็นต้น

(3) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อละเอียดหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นหินดินดาน และหินฟิลไลต์ ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินเหนียวปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง และน้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินมวกเหล็ก (Ml) และชุดดินนาทอน (Ntn) เป็นต้น

(4) พัฒนาจากหินปูน ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินเหนียวปนชื้นส่วนหยาบมาก สีแดง น้ำตาล และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินอ่าวลึก (Ak) ชุดดินหินซ้อน (Hs) เป็นต้น

(5) พัฒนาจากหินอัคนีชนิดหินแกรนิต ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง ถึงแดง การระบายน้ำดี เช่น ชุดดินสัตว์หีบ (Sh) และชุดดินทุ่งหว้า (Tg) เป็นต้น

(6) พัฒนาจากหินไมกาซีสต์หรือหินไนส์ ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้น เนื้อดินเป็นดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก มีสีน้ำตาลและน้ำตาลปนเหลือง ดินมีการระบายน้ำดี อาทิ ชุดดินทับเสลา (Tas)

6) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 ทรัพยากรดินมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่

ซึ่งได้แสดงรายละเอียดของชุดดินที่พบมากของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ภาพที่ 1 - 5)

1.5 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากฐานข้อมูลแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	231,546	5.82
พื้นที่เกษตรกรรม	1,841,522	46.27
พื้นที่นา	68,221	1.71
พืชไร่	512,581	12.89
ไม้ยืนต้น	687,136	17.27
ไม้ผล	489,786	12.29
พืชสวน	3,290	0.08
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	5,798	0.15
พืชน้ำ	208	0.01
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	74,487	1.87
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	15	-
พื้นที่ป่าไม้	1,647,811	41.42
พื้นที่น้ำ	66,664	1.66
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	192,220	4.83
รวม	3,979,763	100.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2563

1.6 พื้นที่ชลประทาน

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีเนื้อที่ชลประทาน 271,065 ไร่ (ร้อยละ 6.81 ของพื้นที่จังหวัด) กระจายอยู่ใน 7 อำเภอ มีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 9 อ่าง มีศักยภาพในการเก็บกักน้ำได้รวม 499.75 ล้านลูกบาศก์เมตร อ่างเก็บน้ำที่สำคัญ คือ อ่างเก็บน้ำปราณบุรี (เขื่อน) มีระดับน้ำกักเก็บอยู่ที่ 391.00 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 78.24 ของน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในประจวบคีรีขันธ์ (ตารางผนวกที่ 2 - 3)

1.7 เขตปฏิรูปที่ดิน

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีเนื้อที่เขตปฏิรูปที่ดิน 386,280 ไร่ (ร้อยละ 9.71 ของพื้นที่จังหวัด) โดยอำเภอที่มีพื้นที่เขตปฏิรูปมากที่สุดได้แก่ อำเภอบางสะพาน อำเภอบางสะพานน้อย และอำเภอทับสะแก ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 4)

1.8. การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตรทะเบียนเกษตรกร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ทั้งหมดในปี 2563 จำนวน 80,160 ราย รวมเนื้อที่ 884,043 ไร่ สำหรับพื้นที่ดำเนินการแต่ละกิจกรรมมีเนื้อที่รวมกันมากกว่า 1,000 ไร่ มีจำนวน

24 กิจกรรม มีเกษตรกร 72,661 ราย รวมเนื้อที่ 861,887 ไร่ และกิจกรรมที่มีพื้นที่ปลูกมากได้แก่ มะพร้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน เป็นต้น (ตารางผนวกที่ 5)

ทะเบียนเกษตรกรพืชสมุนไพร จากฐานข้อมูลกลาง (Farmer One) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกษตรกรได้ขึ้นทะเบียนปลูกพืชสมุนไพรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่รวม 14,585 ไร่ เกษตรกรจำนวน 862 ราย มีพืชสมุนไพรหลัก ๆ 14 ชนิด สมุนไพรที่มีการปลูกมาก คือ ว่านหางจระเข้ พริกไทย (ตารางผนวกที่ 6)

1.9 ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญจำนวน 44 แห่ง และที่ตั้งโรงงานทางการเกษตร 44 แห่ง โดยมีที่ตั้งสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด 26 แห่ง (ตารางผนวกที่ 7)

2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากและมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูป โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทุเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทาน ร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสม เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีข้อจำกัดการของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ มะพร้าว ยางพารา สับปะรดโรงงาน และปาล์มน้ำมัน ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

พืชเศรษฐกิจ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรม
1. มะพร้าว	409,940	22.26
2. ยางพารา	257,715	13.99
3. สับปะรดโรงงาน	242,057	13.14
4. ปาล์มน้ำมัน	137,363	7.46

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

2.1 มะพร้าว

มะพร้าวพืชเศรษฐกิจหลักของประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากมีตลาดมะพร้าวขนาดใหญ่รองรับ เป็นแหล่งผลิตมะพร้าวทึบสะเก ซึ่งนิยมเอามาใช้ทำกะทิแกง ประกอบกับเกษตรกรมีความถนัดในการผลิตมาตั้งแต่อดีต จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 3 และภาพที่ 6 - 7)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมะพร้าว

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 561,483 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.90 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอบางสะพาน 209,454 ไร่ อำเภอทับสะแก 186,606 ไร่ และอำเภอบางสะพานน้อย 147,496 ไร่

ระดับที่ 3 พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 1,033,503 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.16 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ 270,328 ไร่ อำเภอหัวหิน 264,519 ไร่ อำเภอสามร้อยยอด 142,394 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 856,610 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 34.94 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมะพร้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) ในการปลูกมะพร้าว มีเนื้อที่ 290,255 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.70 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอทับสะแก 134,460 ไร่ อำเภอบางสะพาน 110,065 ไร่ อำเภอบางสะพานน้อย 38,972 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) ในการปลูกมะพร้าว มีเนื้อที่ 110,182 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.66 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ 51,121 ไร่ อำเภอกุยบุรี 23,511 ไร่ อำเภอสามร้อยยอด 14,464 ไร่

(3) พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) ในการปลูกมะพร้าว ในเนื้อที่ 9,503 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.10 ของพื้นที่ศักยภาพไม่เหมาะสม

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมะพร้าวแต่ยังไม่มีมีการปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับปลูกมะพร้าว และพื้นที่ปลูกมะพร้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 271,228 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 48.30 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลางโดยกระจายอยู่ใน 4 อำเภอ คือ อำเภอบางสะพานน้อย 108,524 ไร่ อำเภอบางสะพาน 99,389 ไร่ อำเภอทับสะแก 52,146 ไร่ และอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ 11,169 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมะพร้าวรายอำเภอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
กุยบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	131,552 (100.00%)	106,780 (100.00%)	238,332 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	23,511 (17.87%)	974 (0.91%)	24,485 (10.27%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
ทับสะแก	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	186,606 (100.00%)	7,695 (100.00%)	7,811 (100.00%)	202,112 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	134,460 (72.06%)	3,165 (41.13%)	350 (4.48%)	137,975 (68.27%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	52,146 (27.94%)	-	-	52,146 (25.80%)
บางสะพาน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	209,454 (100.00%)	56,766 (100.00%)	42,797 (100.00%)	309,017 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	110,065 (52.55%)	8,387 (14.77%)	1,314 (3.07%)	119,766 (38.76%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	99,389 (47.45%)	-	-	99,389 (32.76%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
บางสะพานน้อย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	147,496 (100.00%)	39,041 (100.00%)	39,876 (100.00%)	226,413 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	38,972 (26.42%)	3,910 (10.01%)	3,361 (8.43%)	46,243 (20.42%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	108,524 (73.58%)	-	-	108,524 (47.93%)
ปราณบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	121,208 (100.00%)	213,638 (100.00%)	334,846 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	5,109 (4.21%)	641 (0.03%)	5,750 (1.72%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
เมืองประจวบคีรีขันธ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	17,927 (100.00%)	270,328 (100.00%)	82,622 (100.00%)	370,877 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	6,758 (37.70%)	51,121 (18.91%)	2,430 (2.94%)	60,309 (16.26%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	11,169 (62.30%)	-	-	11,169 (3.01%)
สามร้อยยอด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	142,394 (100.00%)	89,185 (100.00%)	231,579 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	14,464 (10.16%)	355 (0.37%)	14,819 (6.40%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
หัวหิน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	264,519 (100.00%)	273,901 (100.00%)	538,420 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	515 (0.19%)	75 (0.02%)	590 (0.10%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	561,483 (100.00%)	1,033,503 (100.00%)	856,610 (100.00%)	2,451,596 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	290,255 (51.70%)	110,182 (10.66%)	9,503 (1.10%)	409,940 (16.72%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	271,228 (48.30%)	-	-	271,228 (11.06%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน ลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกมะพร้าว คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (S3+N) 64,450 ไร่ และพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 9,669 ไร่ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พื้นที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตมะพร้าว

อำเภอ	ปาล์มน้ำมัน (ไร่)			ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กุยบุรี	-	-	-	-	-	-
ทับสะแก	-	4,759	4,759	5,598	869	6,467
บางสะพาน	-	15,637	15,637	2,823	172	2,995
บางสะพานน้อย	13,270	30,679	43,949	136	14	150
ปราณบุรี	-	-	-	-	-	-
เมืองประจวบคีรีขันธ์	-	105	105	57	-	57
ทับสะแก	-	-	-	-	-	-
สามร้อยยอด	-	-	-	-	-	-
หัวหิน	-	-	-	-	-	-
รวม	13,270	51,180	64,450	8,614	1,055	9,669

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมะพร้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกมะพร้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ปัจจุบันมีการปลูกมะพร้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) ซึ่งพื้นที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการ เช่น ฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ โดยกระจายอยู่ในอำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน และอำเภอบางสะพานน้อย เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.2 ยางพารา

ยางพาราพืชเศรษฐกิจหลักของประจวบคีรีขันธ์ในลำดับที่ 2 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 8 - 9)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกยางพารา

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 229,285 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.40 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอบางสะพานน้อย 75,018 ไร่ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ 40,794 ไร่ และอำเภอบางสะพาน 33,393 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 707,391 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.85 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอบางสะพาน 232,976 ไร่ อำเภอทับสะแก 190,507 ไร่ อำเภอบางสะพานน้อย 114,647 ไร่ เป็นต้น

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 228,452 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.32 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ 168,116 ไร่ อำเภอหัวหิน 34,148 ไร่ อำเภอปราณบุรี 10,326 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,286,737 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 52.43 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกยางพาราในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) ในการปลูกยางพารา มีเนื้อที่ 38,273 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.69 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอบางสะพานน้อย 19,116 ไร่ อำเภอบางสะพาน 12,402 ไร่ และอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ 4,378 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) ในการปลูกยางพารา มีเนื้อที่ 106,065 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.00 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอบางสะพาน 53,236 ไร่ อำเภอบางสะพานน้อย 39,251 ไร่ และอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ 6,774 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) ในการปลูกยางพารา มีเนื้อที่ 37,826 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.56 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ 24,379 ไร่ อำเภอบางสะพานน้อย 4,727 ไร่ อำเภอหัวหิน 4,298 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) ในการปลูกยางพารา มีเนื้อที่ 75,551 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.87 ของพื้นที่ศักยภาพไม่เหมาะสม

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกยางพาราแต่ยังไม่มีมีการปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับปลูกยางพารา และพื้นที่เพาะปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับเหมาะสมสูง (S1) และพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 792,438 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ อำเภอที่มี

พื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอบางสะพาน 200,731 ไร่ อำเภอบ้านชะเมา 187,248 ไร่ และอำเภอบางสะพานน้อย 131,299 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 191,012 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 83.31 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอบางสะพานน้อย 55,902 ไร่ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ 36,416 ไร่ และอำเภอกุยบุรี 28,418 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) 6601,326 ไร่คิดเป็นร้อยละ 85.01 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอบ้านชะเมา 183,733 ไร่ อำเภอบางสะพาน 179,740 ไร่ และอำเภอบางสะพานน้อย 75,396 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
กุยบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	29,440 (100.00%)	58,999 (100.00%)	3,823 (100.00%)	146,071 (100.00%)	238,333 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,022 (3.47%)	1,239 (2.10%)	291 (7.61%)	5,815 (3.98%)	8,367 (2.51%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	28,418 (96.53%)	57,760 (97.90%)	-	-	86,178 (36.16%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,789 (100.00%)	190,507 (100.00%)	21 (100.00%)	7,787 (100.00%)	202,104 (100.00%)
บ้านชะเมา	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	274 (7.23%)	6,774 (3.56%)	-	268 (3.44%)	7,316 (3.62%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,515 (92.77%)	183,733 (96.44%)	-	-	187,248 (92.65%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	33,393 (100.00%)	232,976 (100.00%)	2,695 (100.00%)	39,952 (100.00%)	309,016 (100.00%)
บางสะพาน	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	12,402 (37.14%)	53,236 (22.85%)	1,994 (73.99%)	6,927 (17.34%)	74,559 (24.13%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	20,991 (62.86%)	179,740 (77.15%)	-	-	200,731 (64.96%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
บางสะพานน้อย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	75,018 (100.00%)	114,647 (100.00%)	8,291 (100.00%)	28,396 (100.00%)	226,352 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	19,116 (25.48%)	39,251 (34.24%)	4,727 (57.01%)	3,627 (12.77%)	66,721 (29.48%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	55,902 (74.52%)	75,396 (65.76%)	-	-	131,298 (58.01%)
ปราณบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	20,134 (100.00%)	15,419 (100.00%)	10,326 (100.00%)	288,967 (100.00%)	334,846 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	345 (1.71%)	315 (2.04)	2,137 (20.70%)	15,980 (5.53%)	18,777 (5.60%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	19,789 (98.29%)	15,104 (97.96%)	-	-	34,893 (10.42%)
เมืองประจวบคีรีขันธ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	40,794 (100.00%)	37,057 (100.00%)	168,116 (100.00%)	124,958 (100.00%)	370,925 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	4,378 (10.73%)	4,226 (11.40%)	24,379 (14.50%)	8,563 (6.85%)	41,546 (11.20%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	36,416 (89.27%)	32,831 (88.60%)	-	-	69,247 (18.66%)
สามร้อยยอด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	21,826 (100.00%)	48,852 (100.00%)	1,032 (100.00%)	159,868 (100.00%)	231,578 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	577 (2.64%)	774 (1.58%)	-	6,665 (4.17%)	8,016 (10.20%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	21,249 (97.36%)	48,078 (98.42%)	-	-	69,327 (29.94%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
หัวหิน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	4,891 (100.00%)	8,934 (100.00%)	34,148 (100.00%)	490,738 (100.00%)	538,711 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	159 (3.25%)	250 (2.80%)	4,298 (12.59%)	27,706 (5.64%)	32,413 (6.02%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	4,732 (96.75%)	8,684 (97.20%)	-	-	13,416 (2.49%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	229,285 (100.00%)	707,391 (100.00%)	228,452 (100.00%)	1,286,737 (100.00%)	2,451,865 (100.00%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	38,273 (16.69%)	106,065 (15.00%)	37,826 (16.56%)	75,551 (5.87%)	257,715 (10.51%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	191,012 (83.31%)	601,326 (85.01%)	-	-	792,338 (32.32%)

ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้นเนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน มีความเสี่ยงต่ำ ผลผลิตดี จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพารา คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (S3+N) 101,157 ไร่ และบริเวณที่ปลูกข้าว (S3+N) 37,720 ไร่ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พื้นที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา

อำเภอ	ปาล์มน้ำมัน (ไร่)			ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กุยบุรี	-	5,599	5,599	12,240	737	12,977
ทับสะแก	-	4,901	4,901	5,598	890	6,488
บางสะพาน	-	20,193	20,193	2,823	211	3,034
บางสะพานน้อย	18,833	35,057	53,890	136	20	156
ปราณบุรี	-	1,832	1,832	2,941	-	2,941
เมืองประจวบคีรีขันธ์	-	6,293	6,293	1,792	-	1,792
สามร้อยยอด	-	8,165	8,165	10,330	2	10,332
หัวหิน	-	284	284	-	-	-
รวม	18,833	82,324	101,157	35,860	1,860	37,720

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกยางพาราต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกยางพาราในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกยางพาราในที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกยางพารา ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกสำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอบางสะพานน้อย อำเภอบางสะพาน และเมืองประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกยางพารา เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอบางสะพานน้อย อำเภอบางสะพาน และทับสะแก เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกยางพารามีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.3 สับปะรดโรงงาน

ประจวบคีรีขันธ์ เป็นแหล่งปลูกสับปะรดโรงงานปัตตาเวียซึ่งเป็นสายพันธุ์สับปะรดโรงงานที่นิยมเพื่อส่งเข้าโรงงานแปรรูป นอกจากนี้ยังนิยมบริโภคผลสดแก่เต็มที่เพราะมีรสชาติอร่อย ผลอ่อนนิยมนำมาแกงส้มหรือแกงกะทิ ส่วนผลที่สุกเต็มที่นิยมนำมาแปรรูปเป็นสับปะรดโรงงานกวน จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 7 และภาพที่ 10 - 11)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงาน

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 476,054 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.42 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอหัวหิน 145,994 ไร่ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ 72,508 ไร่ และอำเภอบางสะพาน 72,367 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 1,172,871 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.84 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ 224,082 ไร่ อำเภอบางสะพาน 189,291 ไร่ อำเภอบางสะพานน้อย 170,016 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 86,508 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.53 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอหัวหิน 36,074 ไร่ อำเภอปราณบุรี 13,383 ไร่ และอำเภอกุยบุรี 10,230 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 716,211 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 29.21 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) ในการปลูกสับปะรดโรงงาน มีเนื้อที่ 77,201 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.22 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอหัวหิน 32,731 ไร่ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ 17,241 ไร่ และอำเภอปราณบุรี 10,998 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) ในการปลูกสับปะรดโรงงาน มีเนื้อที่ 136,171 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.61 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ 44,826 ไร่ อำเภอกุยบุรี 25,881 ไร่ และอำเภอสามร้อยยอด 23,270 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) ในการปลูกสับปะรดโรงงาน มีเนื้อที่ 15,746 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.20 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอหัวหิน 5,978 ไร่ อำเภอกุยบุรี 4,980 ไร่ และอำเภอปราณบุรี 2,312 ไร่

(4) พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) ในการปลูกสับปะรดโรงงาน มีเนื้อที่ 12,939 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.81 ของพื้นที่ศักยภาพไม่เหมาะสม

3) **พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกสับปะรดโรงงานแต่ยังไม่มีมีการปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับปลูกสับปะรดโรงงาน และพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดโรงงาน ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับเหมาะสมสูง (S1) และพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 1,435,553 ไร่ โดยกระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอบางสะพาน 256,263 ไร่ รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ 234,523 ไร่ อำเภอหัวหิน 212,048 ไร่ และอำเภอทับสะแก 189,579 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 398,853 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 83.78 ของพื้นที่ ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอหัวหิน 113,263 ไร่ อำเภอบางสะพาน 71,380 ไร่ อำเภอปราณบุรี 60,585 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 1,036,700 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 88.39 ของพื้นที่ ศักยภาพปานกลาง พบมากในอยู่ในอำเภอบางสะพาน 184,883 ไร่ อำเภอเมือง ประจวบคีรีขันธ์ 179,256 ไร่ อำเภอบางสะพานน้อย 167,351 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 7 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของสับปะรดโรงงานรายอำเภอ
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
กุยบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	35,952 (100.00%)	118,854 (100.00%)	10,230 (100.00%)	73,297 (100.00%)	238,333 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	8,119 (22.58%)	25,881 (21.78%)	4,980 (48.68%)	3,057 (4.17%)	42,037 (17.64%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	27,833 (77.42%)	92,973 (78.22%)	-	-	120,806 (50.69%)
ทับสะแก	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	30,524 (100.00%)	163,530 (100.00%)	284 (100.00%)	7,767 (100.00%)	202,105 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	221 (0.72)	4,254 (2.60%)	1 (0.35%)	32 (2.74%)	4,508 (2.23%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	30,303 (99.28%)	159,276 (97.40%)	-	-	189,579 (93.80%)
บางสะพาน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	72,367 (100.00%)	189,291 (100.00%)	7,386 (100.00%)	39,972 (100.00%)	309,016 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	987 (1.36%)	4,408 (2.33%)	111 (1.50%)	126 (0.32%)	5,632 (1.84%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	71,380 (98.64%)	184,883 (97.67%)	-	-	256,263 (82.93%)
บางสะพาน น้อย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	19,812 (100.00%)	170,016 (100.00%)	8,073 (100.00%)	28,512 (100.00%)	226,413 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	121 (0.61%)	2,665 (1.57%)	114 (1.41%)	93 (0.33%)	2,993 (1.32%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	19,691 (99.39%)	167,351 (98.43%)	-	-	187,042 (82.61%)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
ปรางมบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	71,583 (100.00%)	63,619 (100.00%)	13,383 (100.00%)	186,261 (100.00%)	334,846 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	10,998 (15.36%)	9,238 (14.52%)	2,312 (17.27%)	1,651 (0.89%)	24,199 (7.23%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	60,585 (84.64%)	54,381 (85.48%)	-	-	114,966 (34.33%)
เมือง ประจวบคีรีขันธ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	72,508 (100.00%)	224,082 (100.00%)	6,760 (100.00%)	67,527 (100.00%)	370,877 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	17,241 (23.78%)	44,826 (20.00%)	1,113 (16.46%)	1,478 (2.19%)	64,658 (17.43%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	55,267 (76.22%)	179,256 (80.00%)	-	-	234,523 (63.23%)
สามร้อยยอด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	27,314 (100.00%)	123,065 (100.00%)	4,318 (100.00%)	76,882 (100.00%)	231,579 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	6,783 (24.83%)	23,270 (18.91%)	1,137 (26.33%)	1,329 (1.73%)	32,519 (14.04%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	20,531 (75.17%)	99,795 (81.09%)	-	-	120,326 (51.96%)
หัวหิน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	145,994 (100.00%)	120,414 (100.00%)	36,074 (100.00%)	235,993 (100.00%)	538,475 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	32,731 (22.42%)	21,629 (17.96%)	5,978 (16.57%)	5,173 (2.19%)	65,511 (12.17%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	113,263 (77.58%)	98,785 (82.04%)	-	-	212,048 (39.38%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	476,054 (100.00%)	1,172,871 (100.00%)	86,508 (100.00%)	716,211 (100.00%)	2,451,644 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	77,201 (16.22%)	136,171 (11.61%)	15,746 (18.20%)	12,939 (1.81%)	242,057 (9.87%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	398,853 (83.78%)	1,036,700 (88.39%)	-	-	1,435,553 (58.55%)

ทั้งนี้ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้นเนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน มีความเสี่ยงต่ำ ผลผลิตดี จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกสับปะรดโรงงาน คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (S3+N) 126,319 ไร่ และพื้นที่ปลูกมะพร้าว (S3+N) 111,318 ไร่ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 พื้นที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตสับปะรดโรงงาน

อำเภอ	ปาล์มน้ำมัน (ไร่)			มะพร้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กุยบุรี	-	7,350	7,350	23,604	50	23,654
ทับสะแก	-	4,901	4,901	3,106	-	3,106
บางสะพาน	-	19,951	19,951	8,259	79	8,338
บางสะพานน้อย	18,831	34,839	53,670	3,862	367	4,229
ปราณบุรี	-	5,740	5,740	5,129	474	5,603
เมืองประจวบคีรีขันธ์	-	14,117	14,117	51,296	10	51,306
สามร้อยยอด	-	14,664	14,664	14,521	70	14,591
หัวหิน	-	5,926	5,926	491	-	491
รวม	18,831	107,488	126,319	110,268	1,050	111,318

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกสับปะรดโรงงานต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกสับปะรดโรงงานในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกสับปะรดโรงงาน ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกสำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอหัวหิน เมืองประจวบคีรีขันธ์ และบางสะพาน เป็นต้น

พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงาน ในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกสับปะรดโรงงาน เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่างและแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอบางสะพาน และอำเภอบางสะพานน้อย เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้า โครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณา แหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.4 ปาล์มน้ำมัน

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของที่ดินในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ทั้งพื้นที่ศักยภาพ ของที่ดินสำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน และพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน อยู่ในระดับศักยภาพน้อย และ ไม่เหมาะสมเท่านั้น เนื่องจากอุปสรรคความชื้นไม่เพียงพอ จึงไม่แนะนำให้มีการส่งเสริมการปลูกเพิ่ม เพราะจะประสบปัญหาการขาดผลผลิตต่ำกว่าต้นทุน ประกอบกับเกษตรกรไม่มีแหล่งน้ำ ในพื้นที่ปลูก ปัจจุบันนั้นควรสนับสนุนแหล่งน้ำให้เกษตรกรและการปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิต ปัจจุบันจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันทั้งสิ้น 137,320 ไร่ ซึ่งกระจายตัวอยู่ใน ทุกอำเภอ (ตารางที่ 9 และภาพที่ 12 - 13)

ตารางที่ 9 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของปาล์มน้ำมันรายอำเภอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
กุยบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	238,333	238,333
					(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	8,151	8,151
				(3.42%)	(3.42%)	
	พื้นที่ศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
ทับสะแก	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	202,114	202,114
					(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	4,927	4,927
				(2.44%)	(2.44%)	
	พื้นที่ศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
บางสะพาน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	309,016	309,016
					(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	20,804	20,804
				(6.73%)	(6.73%)	
	พื้นที่ศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
บางสะพานน้อย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	76,099	150,221	226,320
				(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	19,251	42,274	61,525
			(25.30%)	(28.14%)	(27.18%)	
	พื้นที่ศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
ปราณบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	334,846	334,846
					(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	6,095	6,095
				(1.82%)	(1.82%)	
	พื้นที่ศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เมือง ประจวบคีรีขันธ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	370,927 (100.00%)	370,927 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	14,243 (3.84%)	14,243 (3.84%)
	พื้นที่ศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	231,579 (100.00%)	231,579 (100.00%)
สามร้อยยอด	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	14,724 (6.36%)	14,724 (6.36%)
	พื้นที่ศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	538,710 (100.00%)	538,710 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	6,851 (1.27%)	6,851 (1.27%)
หัวหิน	พื้นที่ศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	76,099 (100.00%)	2,375,746 (100.00%)	2,451,845 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	19,251 (25.30%)	118,069 (4.97%)	137,320 (5.60%)
	พื้นที่ศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	-	-
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	76,099 (100.00%)	2,375,746 (100.00%)	2,451,845 (100.00%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	19,251 (25.30%)	118,069 (4.97%)	137,320 (5.60%)
	พื้นที่ศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	-	-
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-

3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด

3.1 ทุเรียนป่าละอู เป็นพันธุ์ทุเรียนหมอนทองและพันธุ์ชะนี ที่มีลักษณะเด่น เมล็ดลีบเล็ก เนื้อมาก เนื้อแห้งละเอียด สีเหลืองอ่อน มีความมันมากกว่าความหวาน หอม กรอบนอกนุ่มใน มีพื้นที่ปลูกหลักอยู่ที่ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน ซึ่งบริเวณนี้สภาพพื้นที่มีลักษณะเป็นหุบเขากลางวันร้อน กลางคืนอากาศเย็น จึงทำให้ทุเรียนมีคุณภาพดี ปัจจุบันปลูกมากบริเวณสองฝั่งลำน้ำห้วยปราณบุรี การขยายพื้นที่ปลูกในเขตนี้ปัจจัยเรื่องน้ำและความอุดมสมบูรณ์ของดินยังเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพิจารณาก่อนปลูก ซึ่งลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย บางบริเวณมีเศษหินปะปน เมื่อพิจารณาจากพื้นที่ในการส่งเสริมการปลูกทุเรียนควรส่งเสริมเฉพาะในพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) ซึ่งยังมีพื้นที่ที่มีศักยภาพ คงเหลือ จำนวน 262,316 ไร่ ส่วนมากกระจายอยู่ในอำเภอบางสะพานน้อย 195,805 ไร่ และ อำเภอบางสะพาน 66,511 ไร่

3.2 มะพร้าวทับสะแก เป็นมะพร้าวพันธุ์ไทยต้นสูง พันธุ์สวีลูกผสม และพันธุ์ผสมชุมพร มีผลใหญ่ รูปทรงกลม รีเล็กน้อย เปลือกหนา เนื้อมะพร้าวสีขาวหนา 2 ชั้น ให้เปอร์เซ็นต์น้ำมันสูงรสชาติกะทิหอมมัน ปลูกในพื้นที่ อำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน อำเภอบางสะพานน้อย และ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ ผลผลิตเฉลี่ยรวม 302,807 ตัน/ปี

3.3 พืชสมุนไพร ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) หรือ เศรษฐกิจชีวภาพ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พืชสมุนไพรเป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งของสารสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การแพทย์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง จึงสนับสนุนให้พืชสมุนไพรเป็นพืชทางเลือกในปี 2564 โดยดำเนินการภายใต้ตลาดนำการผลิต และหากทิศทางของตลาดสมุนไพรขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร มีรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพ จากฐานข้อมูล Agri-Map Online จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่ศักยภาพที่สามารถส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพรได้หลายชนิด เช่น ขมิ้นชัน ไพล เป็นต้น

ขมิ้นชัน เป็นพืชปลูกง่าย ชอบแสงแดดจัด และมีความชื้นสูง ชอบดินร่วนซุย มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบน้ำขัง เกษตรกรสามารถปลูกขมิ้นชันแซมในสวนเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ และมีรายได้ระหว่างรอการเติบโตของยางพาราหรือปาล์มน้ำมัน โดยพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกขมิ้นชันที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 44,320 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอบางสะพานน้อย อำเภอบางสะพาน อำเภอทับสะแก และอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์

ไพล เจริญได้ดีในดินร่วนซุย ปลูกง่าย ดูแลง่าย สามารถปลูกแซมระหว่างแปลงพืชหลักได้ โดยพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกไพลที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 2,122 ไร่ อยู่ในอำเภอบางสะพานน้อย

4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

4.1 มะพร้าว

1) **พื้นที่ปลูกมะพร้าวที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกมะพร้าวอยู่ มีเนื้อที่ 290,255 ไร่ อยู่ใน 4 อำเภอ คือ อำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน อำเภอบางสะพานน้อย และอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ เกษตรกรยังคงปลูกมะพร้าวได้ผลดี แต่ประสบปัญหาขาดน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ทำให้ผลผลิตไม่เต็มประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเพิ่มผลผลิตมะพร้าว ทั้งนี้ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร พื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือสามารถพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตในรูปแบบแปลงใหญ่ โดยสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อพัฒนาศักยภาพของที่ดินให้มีความเหมาะสมต่อการปลูกมะพร้าวมากยิ่งขึ้น สนับสนุนมะพร้าวพันธุ์ดีที่ทนต่อโรคและแมลงศัตรูมะพร้าวรวมถึงให้ความรู้ในการกำจัด สนับสนุนการจัดตั้งแหล่งรับซื้อผลผลิตมะพร้าวในพื้นที่ และเชื่อมโยงการตลาด โดยมีตลาดรับซื้อผลผลิตมะพร้าวสำรอง ที่สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตรในช่วงที่ผลผลิตล้นตลาด หรือเกินกำลังผลิตของโรงงานแปรรูปในพื้นที่ใกล้เคียง พร้อมทั้งพัฒนาสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง และเป็น Smart Farmer โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเป็นฟาร์มหรือแปลงเกษตรอัจฉริยะ

2) **พื้นที่ปลูกมะพร้าวในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกมะพร้าวอยู่ มีเนื้อที่ 119,685 ไร่ กระจายตัวอยู่ในทุกอำเภอ ซึ่งประสบปัญหาขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกมะพร้าวเป็นพืชเชิงเดี่ยวมีการเลี้ยงวัวในสวนมะพร้าวเพียงหวังจะอาศัยมูลวัวเป็นปุ๋ยในสวนมะพร้าว เกษตรกรส่วนหนึ่งก็ใส่ปุ๋ยมูลไก่ แต่ไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของมะพร้าว ประกอบกับอายุมะพร้าวที่ปลูกไว้มีอายุประมาณ 50-60 ปี สวนมะพร้าวจะมีลักษณะโล่งโปร่ง ผลผลิตก็น้อยลง จึงควรมีแนวส่งเสริมการผลิต โดยให้ชาวสวนมะพร้าวปลูกมะพร้าวทดแทนในพื้นที่ระหว่างต้น หรือปลูกแซมระหว่างแถว ต้นมะพร้าวที่มีอยู่เดิม ถ้าเรามีประชากรมะพร้าวรุ่นใหม่เกิดขึ้น ประมาณ 6-7 ปีข้างหน้า ก็จะมีผลผลิตมะพร้าวเพิ่มขึ้นมา และต้องใช้เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิตมะพร้าว คือ การใส่ปุ๋ย ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเพิ่มผลผลิตมะพร้าว นอกจากนี้ควรมีแหล่งน้ำสำรองไว้เมื่อมีภาวะฝนทิ้งช่วง ทั้งนี้พื้นที่ดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ไม่เหมาะสม ควรให้ความรู้เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนชนิดพืชให้เหมาะสมตรงตามศักยภาพของดิน สนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการ ต่าง ๆ เช่น Zoning by Agri-Map โดยส่งเสริม สนับสนุน และจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนชนิดสินค้าด้วยความสมัครใจ และเสนอเป็นเมนูทางเลือกที่แสดงโอกาสที่เกษตรกรจะได้รับรายได้เพิ่มขึ้น และความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนมาเป็นการผลิตที่ได้ผลตอบแทนสูงกว่า และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมถึงสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ

3) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะพร้าว** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกมะพร้าว ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่อยู่แล้ว ในกรณีที่ปลูกไม้ยืนต้นชนิดอื่น หรือมีการปลูกไม้ผลชนิดอื่น การปรับเปลี่ยนพื้นที่ดังกล่าวมาปลูกมะพร้าวเป็นเรื่องยาก เนื่องจากมะพร้าวเป็นพืชที่ใช้เวลานานกว่าจะให้ผลผลิตที่คุ้มทุน แต่หากพื้นที่ดังกล่าวมีการปลูกพืชไร่ เช่น สับปะรดโรงงาน สามารถปลูกมะพร้าวในลักษณะระบบปลูกพืชผสม แต่ในอนาคตเกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนมาเป็นมะพร้าวหรือทำการเกษตรแบบผสมผสานได้อีก

4.2 ยางพารา

1) **พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันเกษตรกรยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 38,273 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากอยู่ในเขตอำเภอบางสะพานน้อย อำเภอบางสะพาน อำเภอมืองประจวบคีรีขันธ์ และกระจายตัวในพื้นที่เล็ก ๆ ในอำเภอกุยบุรี อำเภอสามร้อยยอด อำเภอปราณบุรี อำเภอทับสะแก และอำเภอหัวหิน ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมุทรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งปลูกยางพาราคุณภาพดีที่สำคัญของจังหวัด ควรมีการจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์คุณภาพดี โดยรวมกลุ่มเป็นเกษตรแปลงใหญ่ โดยการให้องค์ความรู้ ข้อมูลด้านการผลิตทางการเกษตรและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อประสิทธิภาพการผลิต และการลดต้นทุนการผลิต อีกทั้งภาครัฐควรสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และ GAP เนื่องจากเป็นพื้นที่ศักยภาพสูง

2) **พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันเกษตรกรยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 106,065 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากอยู่ในเขตอำเภอบางสะพาน อำเภอบางสะพานน้อย อำเภอทับสะแก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ และกระจายตัวในพื้นที่เล็ก ๆ ในอำเภอกุยบุรี อำเภอสามร้อยยอด อำเภอปราณบุรี และอำเภอหัวหิน เกษตรกรยังคงปลูกยางพาราได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาโครงสร้างของดิน และดินขาดความอุดมสมบูรณ์ พื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน หรือเกษตรทฤษฎีใหม่

3) **พื้นที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 และ N)** และในปัจจุบันเกษตรกรยังปลูกยางพาราอยู่ พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ทั้งนี้พื้นที่ดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ไม่เหมาะสม ควรให้ความรู้เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนชนิดพืชให้เหมาะสมตรงตามศักยภาพของดิน โดยสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ เช่น Zoning by Agri-Map โดยส่งเสริม สนับสนุน และจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนชนิดสินค้าด้วยความสมัครใจ ส่งเสริมแนะนำข้อมูลที่ไว้ใจได้วิเคราะห์มาแล้ว และเสนอเป็นเมนูทางเลือกที่แสดงโอกาสที่เกษตรกรจะได้รับรายได้เพิ่มขึ้น และความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนมาเป็นการผลิตที่ได้ผลตอบแทนสูงกว่า และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกยางพารา ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกมะพร้าวและสับปะรดโรงงาน ที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ดังกล่าวและสามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรอยู่แล้ว ประกอบกับเกษตรกรมีความมั่นใจมากกว่าการปลูกยางพารา ในส่วนนี้ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงสถานการณ์ด้านการเกษตรในปัจจุบัน โดยเฉพาะยางพารา จากปัญหาราคายางพาราที่ตกต่ำอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลจึงมีนโยบายควบคุมปริมาณการผลิตยางพาราผ่านโครงการต่าง ๆ ได้แก่ โครงการตัดโค่นต้นยางพาราที่มีอายุมากเพื่อปลูกทดแทนหรือเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น โครงการทวงคืนพื้นที่ป่าที่เป็นสวนยางพารา และโครงการสนับสนุนสินเชื่อเกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยเพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยให้ความสำคัญในการพิจารณาให้สินเชื่อแก่เกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยที่ตัดโค่นต้นยางพาราบางส่วนเพื่อลดจำนวนต้นยางพารา เป็นต้น แต่ในอนาคตถ้าราคาดีและตลาดมีความต้องการเพิ่มมากขึ้นอาจสนับสนุนให้เกษตรกรกลับมาปลูกยางพาราในพื้นที่ดังกล่าว

4.3 สับปะรดโรงงาน

1) **พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันเกษตรกรยังปลูกสับปะรดโรงงานอยู่ มีเนื้อที่ 77,201 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากอยู่ในเขตอำเภอหัวหิน อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอปราณบุรี อำเภอกุยบุรี และกระจายตัวในพื้นที่เล็ก ๆ ใน อำเภอสามร้อยยอด อำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน และอำเภอบางสะพานน้อย ทั้งนี้โดยคณะอนุกรมพัฒนาที่ดินจังหวัดสมุทรสาครให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งปลูกสับปะรดโรงงานคุณภาพดีที่สำคัญของจังหวัด ควรมีการจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์คุณภาพดี สนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นเกษตรแปลงใหญ่ สร้างเครือข่ายในรูปแบบของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน กับโรงงานแปรรูปสับปะรดโรงงาน ให้ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวสับปะรดโรงงานที่ได้คุณภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาให้เกษตรกรเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เนื่องจากสับปะรดโรงงานเป็นพืชไร่อายุยาว สามารถปลูกได้นาน 1-3 ปี จึงควรประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แนวทางการบริหารจัดการสับปะรดโรงงานให้แก่เกษตรกร อย่างถูกวิธี

2) **พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันเกษตรกรยังปลูกสับปะรดโรงงานอยู่ มีเนื้อที่ 136,171 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากอยู่ในเขตอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอกุยบุรี อำเภอสามร้อยยอด อำเภอหัวหิน กระจายตัวในพื้นที่เล็ก ๆ ใน อำเภอปราณบุรี อำเภอบางสะพาน อำเภอทับสะแก และอำเภอบางสะพานน้อย เกษตรกรยังคงปลูกสับปะรดโรงงานได้ผลดีหลายแห่งประสบปัญหาโครงสร้างของดิน ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ แหล่งน้ำไม่เพียงพอ ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน สนับสนุนพันธุ์สับปะรดโรงงานที่ได้รับการรับรอง จะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรผู้ปลูก

สับปะรดโรงงาน และภาครัฐควรให้ความรู้แนวทางการบริหารจัดการสับปะรดโรงงานให้แก่เกษตรกร พร้อมทั้งแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หรือถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชที่มีผลตอบแทนดีกว่าและมีต้นทุนต่ำกว่า พื้นที่ในเขตนี้ มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน หรือเกษตรทฤษฎีใหม่

3) พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 และ N) และในปัจจุบันเกษตรกรยังปลูกสับปะรดโรงงานอยู่ พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ กระทบวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ทั้งนี้พื้นที่ดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ไม่เหมาะสม ควรให้ความรู้เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนชนิดพืชให้เหมาะสมตรงตามศักยภาพของดิน โดยสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการ ต่าง ๆ เช่น Zoning by Agri-Map โดยส่งเสริม สนับสนุน และจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนชนิดสินค้าด้วยความสมัครใจ ส่งเสริมแนะนำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์มาแล้ว และเสนอเป็นเมนูทางเลือกที่แสดงโอกาสที่เกษตรกรจะได้รับรายได้เพิ่มขึ้น และความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนมาเป็นการผลิตที่ได้ผลตอบแทนสูงกว่า และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมถึงสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ

4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกสับปะรดโรงงาน แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงาน ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกมะพร้าวและยางพาราที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ดังกล่าวและสามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรอยู่แล้ว ประกอบกับเกษตรกรมีความมั่นใจมากกว่าการปลูกสับปะรดโรงงาน แต่ในอนาคตเกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนมาเป็นสับปะรดหรือสามารถปลูกสับปะรดในลักษณะระบบปลูกพืชผสม หรือการเกษตรแบบผสมผสานได้อีก

4.4 ปาล์มน้ำมัน

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจหลักลำดับที่ 4 ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์แต่ปัจจุบันปลูกอยู่ในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 และ N) รวม 137,320 ไร่ จากอุปสรรคความชื้นไม่เพียงพอ เกษตรกรไม่มีแหล่งน้ำ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ จึงไม่แนะนำให้มีการส่งเสริมการปลูกเพิ่ม เพราะจะประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง และหากจัดการไม่ดีพอผลผลิตต่ำ ในพื้นที่ปลูกปัจจุบันนั้นควรเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น ปรับปรุงดิน สร้างแหล่งน้ำเพิ่มเติม เป็นต้น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันกระจายตัวอยู่ในทุกอำเภอ ในอนาคตพื้นที่เหล่านี้เมื่อต้นปาล์มน้ำมันหมดอายุแล้ว ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ เช่น มะพร้าว สับปะรดโรงงาน หรือทำเกษตรผสมผสาน หรือเสนอเป็นเมนูทางเลือกที่แสดงโอกาสที่เกษตรกรจะได้รับรายได้ที่เพิ่มขึ้น และความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนมาเป็นการผลิตที่ได้ผลตอบแทนสูงกว่า ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เอกสารอ้างอิง

กรมชลประทาน. 2564. **พื้นที่ชลประทาน พ.ศ. 2564.** (ไฟล์ข้อมูล).

กรมพัฒนาที่ดิน. 2563. **การใช้ที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2563.** (ไฟล์ข้อมูล).

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. **ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2563.** (ไฟล์ข้อมูล).

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. **ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร พ.ศ. 2564.**
(ไฟล์ข้อมูล).

เกษตรและสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. 2564. **ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ (ออนไลน์).** ค้นเมื่อ 15 กันยายน 2564 จาก : [https://www.opsmoac.go.th
/prachuapkhirikhan-dwl-files-431491791195](https://www.opsmoac.go.th/prachuapkhirikhan-dwl-files-431491791195)

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลตำบลจำแนกตามรายอำเภอจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

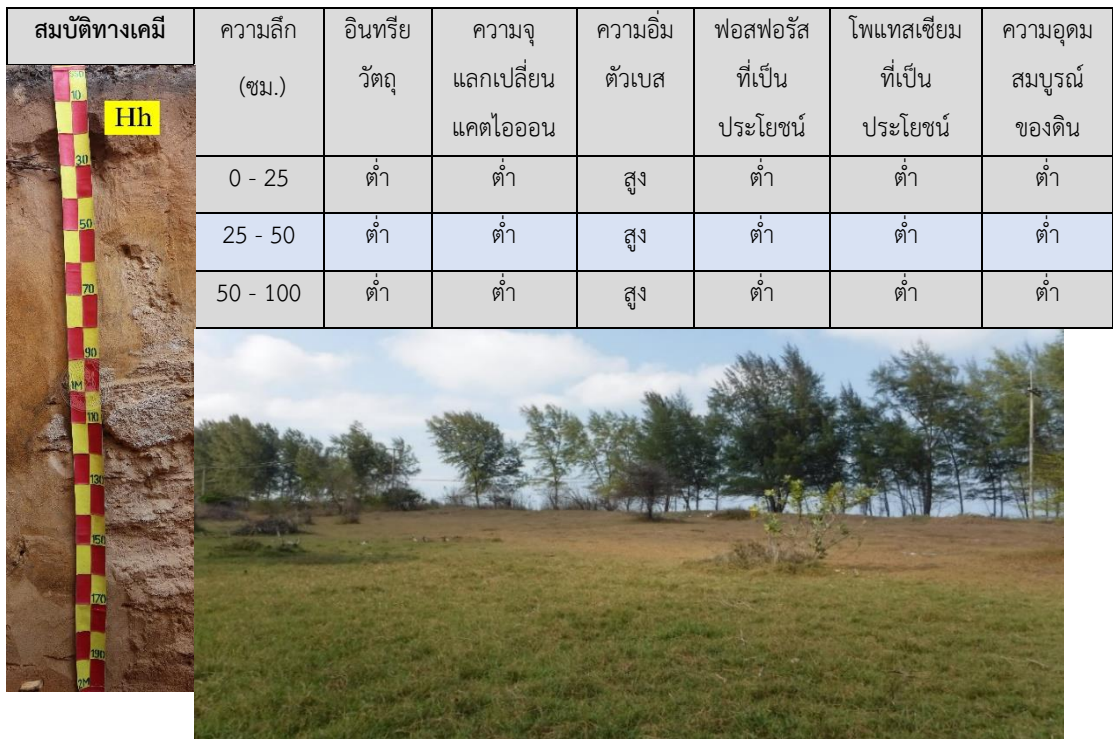
ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
1	กุยบุรี	กุยบุรี
2		กุยเหนือ
3		เขาแดง
4		ดอนยายหนู
5		สามกระทาย
6		หาดขาม
7	ทับสะแก	เขาล้าน
8		ทับสะแก
9		นาหูกวาง
10		แสงอรุณ
11		ห้วยยาง
12		อ่างทอง
13	บางสะพาน	กำเนิดนพคุณ
14		ชัยเกษม
15		ทองมงคล
16		ธงชัย
17		พงศ์ประศาสน์
18		แม่รำพึง
19		ร้อนทอง
20	บางสะพานน้อย	ช้างแรก
21		ไชยราช
22		ทรายทอง
23		บางสะพาน
24		ปากแพรก
25	ปราณบุรี	เขาจ้าว
26		เขาน้อย
27		ปราณบุรี
28		ปากน้ำปราณ
29		วังก้ง
30		หนองตาแต้

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
31	เมืองประจวบคีรีขันธ์	เกาะหลัก
32		คลองวาฬ
33		บ่อนอก
34		ประจวบคีรีขันธ์
35		ห้วยทราย
36		อ่าวน้อย
37	สามร้อยยอด	ไร่เก่า
38		ไร่ใหม่
39		ศาลาลัย
40		ศิลาลอย
41		สามร้อยยอด
42	หัวหิน	ทับใต้
43		บึงนคร
44		หนองแก
45		หนองพลับ
46		ห้วยสัตว์ใหญ่
47		หัวหิน
48		หินเหล็กไฟ
รวม	8	48

ที่มา : กรมการปกครอง, 2556

ชุดดิน	หัวหิน	Series Hh	กลุ่มชุดดินที่ 43
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1 - 5 %		
ภูมิสัณฐาน	สันทรายชายทะเล		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนทรายทะเล		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างมาก		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	เร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ปานกลางถึงเร็ว	
ลักษณะสมบัติของดิน	ดินทรายลึกมาก เนื้อดินเป็นทรายตลอด ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง (pH 6.5 - 7.0) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาล พบเปลือกหอยตลอดทุกชั้นดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0 - 8.0) ตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	ดินทรายหนามาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำและขาดแคลนน้ำ		
ข้อเสนอแนะ	เหมาะสมดีสำหรับปลูกมะพร้าวและสนประดิพัทธ์ มีข้อจำกัดเล็กน้อยที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล มีข้อจำกัดรุนแรงที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายหนา ควรมีการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดหรือปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 ปลูกพืชคลุมดินหรือมีวัสดุคลุมดิน เพื่อลดการสูญเสียน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบให้น้ำในแปลงปลูกพืชเพื่อไว้ใช้ในเวลาที่พืชขาดน้ำ		

ภาพที่ 1 หน้าตัดดินและคำอธิบายชุดดินหัวหิน

ชุดดิน	หนองแก	Series Nk	กลุ่มชุดดินที่ 20
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0 - 2 %		
ภูมิสัณฐาน	ลานตะพักทะเล		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนทะเล		
การระบายน้ำ	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเร็ว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ปานกลาง	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลปนเทาเข้ม น้ำตาลปนเทา หรือน้ำตาล ปฏิกริยาดี เป็นกรดปานกลางถึงกรดจัด (pH 5.5 - 6.0) ดินล่างตอนบน เป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาลอ่อนหรือเทาปนชมพู มีจุดประสีน้ำตาลแก่ น้ำตาลปนเหลือง น้ำตาลปนเขียว และเทา ปฏิกริยาดีเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0 - 8.0) ตอนล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาลอ่อนถึงขาว จะพบมวลก้อนกลมสะสมของเหล็ก แมงกานีส ปูนทุติยภูมิ		
ข้อจำกัด	เป็นดินเค็ม มีเกลือมาก โครงสร้างไม่ดี มีโอกาสขาดแคลนน้ำ		
ข้อเสนอแนะ	เลือกพืชปลูกที่เหมาะสมที่ทนสภาพความเค็ม ถ้าทำนา ระวังอย่าให้ขาดน้ำ ควรมีการปรับปรุงบำรุงดินโดยใส่ปุ๋ยอินทรีย์ควบคู่กับปุ๋ยเคมี		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอึดตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0 - 25	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง
	25 - 50	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง
	50 - 100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 2 หน้าตัดดินและคำอธิบายชุดดินหนองแก

ชุดดิน	ปราณบุรี	Series Pr	กลุ่มชุดดินที่ 36
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1 - 5 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงดี	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ปานกลาง	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปนทราย ดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนแดงเข้ม ดินล่างเป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินร่วน เหนียวปนทราย สีน้ำตาลปนแดงหรือสีแดงเข้ม ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดเล็กน้อย (pH 5.5 - 6.5) ในดินบน และ เป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง (pH 5.5 - 7.0) ในดินล่าง		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย		
ข้อเสนอแนะ	ปลูกพืชไร่ ควรปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มผลผลิตและเพิ่ม ความอุดมสมบูรณ์ของแร่ธาตุในดินและปรับปรุงสมบัติทางกายภาพให้ดีขึ้น		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์ วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิม ตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0 - 25	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25 - 50	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50 - 100	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 3 หน้าตัดดินและคำอธิบายชุดดินปราณบุรี

ชุดดิน	หุบกะพง	Series Hg	กลุ่มชุดดินที่ 40
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1 - 5 %		
ภูมิสัณฐาน	ลานตะพัก		
วัตถุดิบกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำของวัสดุที่สลายตัวและถูกเคลื่อนย้ายมาจากหินไมกาไนส์ หินไมกาซีสต์ หรือหินแกรนิต		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	เร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ปานกลางถึงเร็ว	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก เป็นดินร่วนปนทรายตลอดและอนุภาคทรายมีขนาดหยาบขึ้นตามความลึก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายมีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0 - 7.0) ดินล่างตอนบน มีสีน้ำตาลปนเหลือง หรือสีน้ำตาลแก่ ดินล่างเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายที่มีขนาดหยาบเพิ่มขึ้น ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 6.0 - 8.0) และอาจพบจุดประสีต่าง ๆ พบเกลือแตรไมกาตลอดหน้าตัดของดิน		
ข้อจำกัด	เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ บางพื้นที่เกิดชั้นดานแน่นที่บ		
ข้อเสนอแนะ	ปลูกพืชไร่ ควรเลือกปลูกพืชที่ทนแล้งได้ดี ควรมีการปรับปรุงบำรุงรักษาดิน โดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสด เพื่อปรับปรุงคุณสมบัติของดินทั้งทางกายภาพและเคมีให้ดีขึ้นและควรใส่ปุ๋ยเคมีควบคู่ไปด้วย เพื่อช่วยเพิ่มปริมาณธาตุอาหารให้แก่ดิน ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ดีขึ้น		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอิมตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0 - 25	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง
	25 - 50	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง
	50 - 100	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 4 หน้าตัดดินและคำอธิบายชุดดินหุบกะพง

ชุดดิน	ท่ายาง	Series Ty	กลุ่มชุดดินที่ 48
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขา มีความลาดชัน 2 - 20 %		
ภูมิสัณฐาน	พื้นที่เหลือค้ำจากการกัดกร่อน		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	การสลายตัวผุพังอยู่กับที่ และ/หรือ เคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อหยาบ พวกหินทรายและหินควอร์ตไซต์ โดยรองรับด้วยหินดินดานและหินฟิลไลต์		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงเร็ว การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ปานกลางถึงเร็ว		
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินตื้นถึงชั้นเศษหินและหินพื้น ดินบนเป็นดินร่วนปนเศษหินหรือดินร่วนปนทรายปนเศษหิน สีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาลปนเหลืองปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง (pH 5.0 - 6.0) ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายปนเศษหิน พบก้อนกรวดเป็นพวกเศษหินควอร์ตไซต์ หินทราย หินฟิลไลต์และหินดินดาน สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนแดง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5 - 5.0)		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เป็นดินตื้นและเนื้อดินปนเศษหิน เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำและการกัดกร่อนของดิน เนื่องจากพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง		
ข้อเสนอแนะ	ในการปลูกพืช ควรมีวิธีการที่เหมาะสมเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดินปลูกพืชตามแนวระดับและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยให้ดินอุ้มน้ำและยึดธาตุอาหารพืชได้ดีขึ้น พืชสามารถดูดไปใช้ได้		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิม ตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0 - 25	สูง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	25 - 50	สูง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	50 - 100	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ปานกลาง

ภาพที่ 5 หน้าตัดดินและคำอธิบายชุดดินท่ายาง

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่ชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำแนกตามอำเภอ ตำบล

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
กุยบุรี	94,449	สามกระทาย	31,998.91
		หาดขาม	29,372.17
		กุยบุรี	21,094.79
		กุยเหนือ	10,382.50
		ดอนยายหนู	1,600.73
ทับสะแก	8,996	นาหูกวาง	4,849.80
		เขาล้าน	4,146.39
บางสะพานน้อย	2,574	ทรายทอง	1,753.00
		ปากแพรก	821.88
ปราณบุรี	36,649	หนองตาแต้ม	25,383.41
		ปราณบุรี	8,725.16
		เขาน้อย	1,488.75
		เขาจ้าว	1,048.63
เมืองประจวบคีรีขันธ์	48,959	บ่อนอก	30,518.84
		อ่าวน้อย	18,440.36
สามร้อยยอด	67,776	ศิลาลอย	29,867.38
		ศาลาลัย	14,956.17
		ไร่ใหม่	11,947.14
		ไร่เก่า	10,875.87
		สามร้อยยอด	128.98
หัวหิน	11,662	หนองพลับ	8,412.86
		ห้วยสัตว์ใหญ่	2,883.82
		บึงนคร	364.46
		ทับใต้	1.21
รวม	271,065		

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 3 ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

หน่วย : ล้าน ลบ.ม.

ลำดับที่	อ่างเก็บน้ำ	ประเภท อ่าง	อำเภอ	ตำบล	ระดับน้ำต่ำสุด	ระดับน้ำ เก็บกัก
1	อ่างเก็บน้ำปราณบุรี (เขื่อน)	ใหญ่	ปราณบุรี	เขาจ้าว	17.59	391.00
2	อ่างเก็บน้ำยางชุม	กลาง	กุยบุรี	หาดขาม	4.00	41.10
3	อ่างเก็บน้ำคลองช่องลม	กลาง	ทับสะแก	เขาล้าน	0.30	5.50
4	อ่างเก็บน้ำห้วยไทรงาม	กลาง	หัวหิน	หนองพลับ	0.90	9.50
5	อ่างเก็บน้ำคลองจะกระ	กลาง	ทับสะแก	นาหูกวาง	0.50	10.40
6	อ่างเก็บน้ำคลองบึง	กลาง	เมือง	อ่าวน้อย	0.80	22.20
7	อ่างเก็บน้ำห้วยอ่างหิน	กลาง	เมือง	อ่าวน้อย	0.15	2.80
8	อ่างเก็บน้ำห้วยวังเต็น	กลาง	กุยบุรี	หาดขาม	0.67	11.40
9	อ่างเก็บน้ำห้วยมงคล	กลาง	หัวหิน	ทับใต้	0.24	5.85
รวม					25.15	499.75

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 4 พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
บางสะพาน	141,499	ชัยเกษม	49,941
		ร้อนทอง	42,753
		ทองมงคล	34,359
		กำเนิดนพคุณ	11,625
		ธงชัย	2,806
		พงศ์ประศาสน์	14
บางสะพานน้อย	79,563	ช้างแรก	35,943
		ไชยราช	34,600
		ทรายทอง	8,813
		ปากแพรก	207
ทับสะแก	61,196	นาหูกวาง	25,376
		อ่างทอง	20,665
		เขาล้าน	7,060
		ห้วยยาง	5,735
		แสงอรุณ	2,360
เมืองประจวบคีรีขันธ์	39,423	อ่าวน้อย	20,101
		บ่อนอก	7,576
		ห้วยทราย	5,958
		เกาะหลัก	4,335
		คลองวาฬ	1,452
สามร้อยยอด	29,560	ไร่ใหม่	10,629
		ไร่เก่า	9,253
		ศาลาลัย	5,036
		ศิลาลอย	4,642
กุยบุรี	28,773	หาดขาม	18,203
		สามกระทาย	8,320
		กุยบุรี	2,250

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
ปราณบุรี	6,216	หนองตาแต้ม	5,422
		ปราณบุรี	794
หัวหิน	52	หินเหล็กไฟ	52
รวม			386,280

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

ตารางผนวกที่ 5 กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	ไร่
1	มะพร้าว	23,754	256,421
2	ยางพารา	12,505	230,934
3	ปาล์มน้ำมัน	8,557	138,468
4	สับปะรดโรงงาน	6,877	82,269
5	มะม่วง	4,213	31,795
6	ข้าวนาปี	1,795	28,957
7	ขนุนหนิง	2,725	20,221
8	ทุเรียน	2,109	14,658
9	กล้วยน้ำว้า	2,988	11,231
10	ว่านหางจระเข้	771	7,385
11	อ้อยโรงงาน	154	7,291
12	กาแฟ	690	6,794
13	มะนาว	1,137	4,018
14	กุ่มทะเล (น้ำกร่อย)	246	2,825
15	ข้าวนาปรัง	207	2,784
16	มะละกอ	629	2,596
17	หญ้าเลี้ยงสัตว์	403	2,508
18	โค (วัว)	1,056	2,122
19	ไม้ยืนต้นอื่น ๆ	286	1,643
20	ปู	130	1,564
21	หมาก	251	1,551
22	มังคุด	261	1,431
23	พริกชี้หนูเม็ดเล็ก (ชี้หนูสวน)	624	1,231
24	กล้วยหอม	293	1,190
รวม		72,661	861,887

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563

ตารางผนวกที่ 6 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

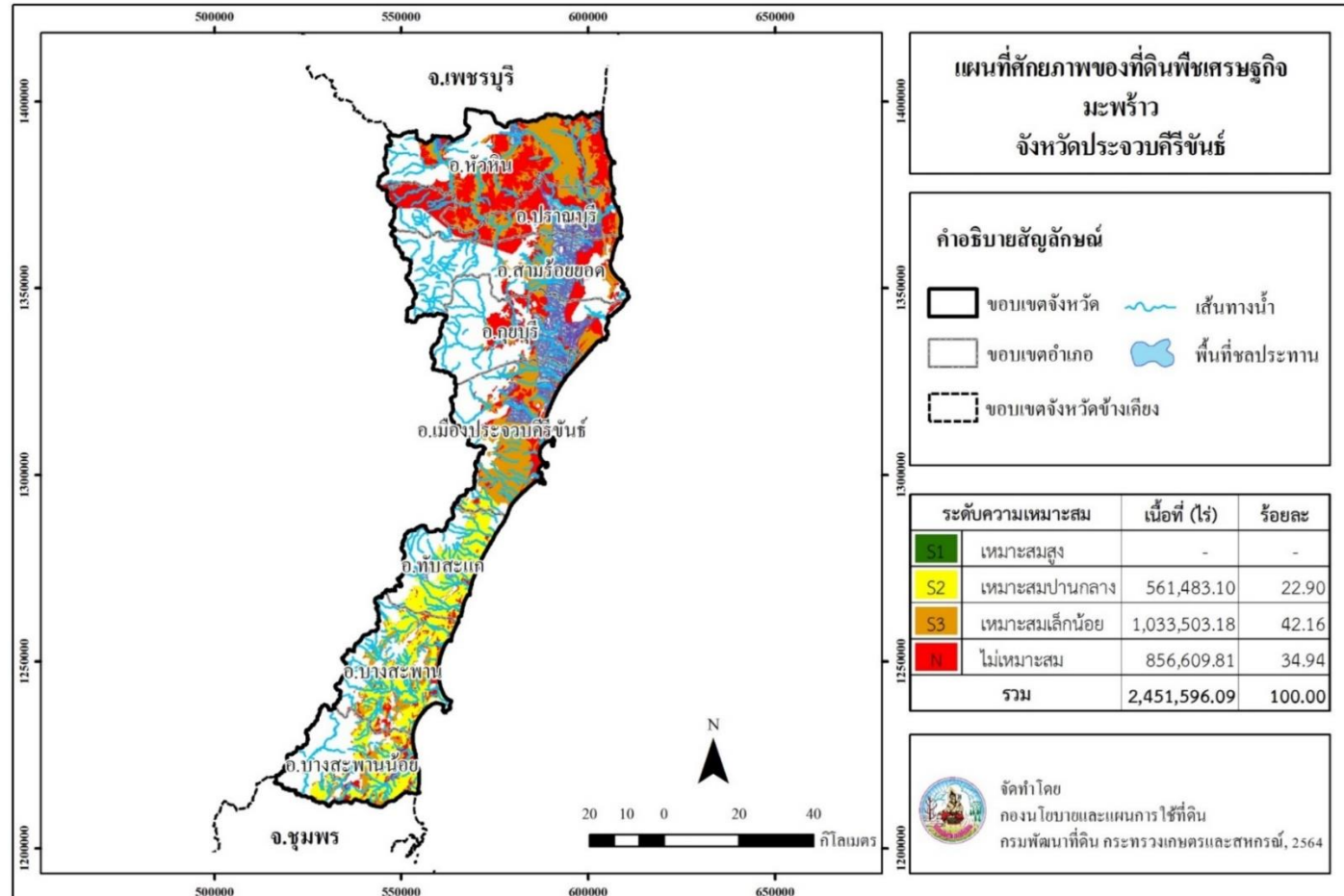
ลำดับ	ชนิด	ราย	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ
1	ว่านหางจระเข้	773	13,701.38	บางสะพาน สามร้อยยอด ปราณบุรี กุยบุรี หัวหินเมืองประจวบคีรีขันธ์
2	พริกไทย	36	383.05	สามร้อยยอด บางสะพานน้อย กุยบุรี ทับสะแก บางสะพาน ปราณบุรี หัวหิน เมืองประจวบคีรีขันธ์
3	กฤษณา	3	109.75	หัวหิน ปราณบุรี
4	ดีปลี	16	105.36	หัวหิน ปราณบุรี สามร้อยยอด
5	กระชายดำ	3	73.57	หัวหิน
6	ขมิ้นชัน	3	52.39	สามร้อยยอด หัวหิน
7	กระเจี๊ยบแดง	3	43.32	ปราณบุรี กุยบุรี สามร้อยยอด
8	ตะไคร้หอม	7	32.53	กุยบุรี บางสะพานน้อย เมืองประจวบคีรีขันธ์ หัวหิน
9	พลู	5	20.37	หัวหิน กุยบุรี สามร้อยยอด ปราณบุรี
10	ฟ้าทะลายโจร	1	8.48	กุยบุรี
11	พลูคาว	3	7.54	ปราณบุรี หัวหิน
12	อัญชัน	1	1.83	ปราณบุรี
13	ว่านชักมดลูก	1	1.25	บางสะพาน
14	ไพล	1	1.25	ปราณบุรี
15	สมุนไพรอื่น ๆ	6	43.00	สามร้อยยอด ปราณบุรี กุยบุรี ปราณบุรี บางสะพาน เมืองประจวบคีรีขันธ์
รวม		862	14,585.07	

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

ตารางผนวกที่ 7 โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

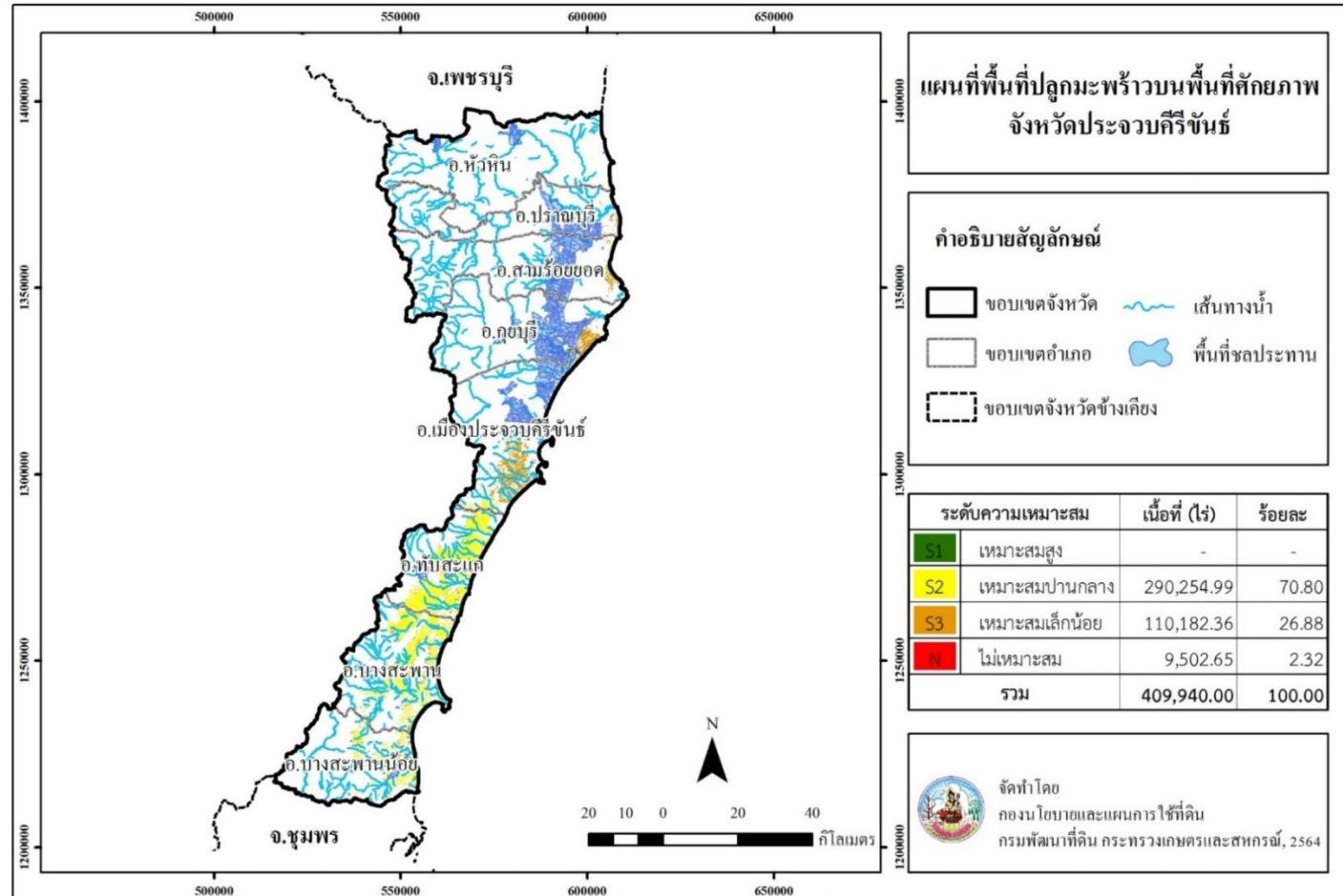
โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อ และสหกรณ์การเกษตร	จำนวน (แห่ง)	โรงงานด้านเกษตร	จำนวน (แห่ง)
สหกรณ์การเกษตร	26	โรงงานด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	41
โรงงานผลิตน้ำมันปาล์ม	2	โรงสีขนาดเล็ก	3
โรงงานน้ำตาล	2		
โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา	11		
สหกรณ์นิคม	1		
สหกรณ์ประมง	1		
โรงงานแปรรูปผลผลิตจากยางพารา	1		
รวม	44	รวม	44

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

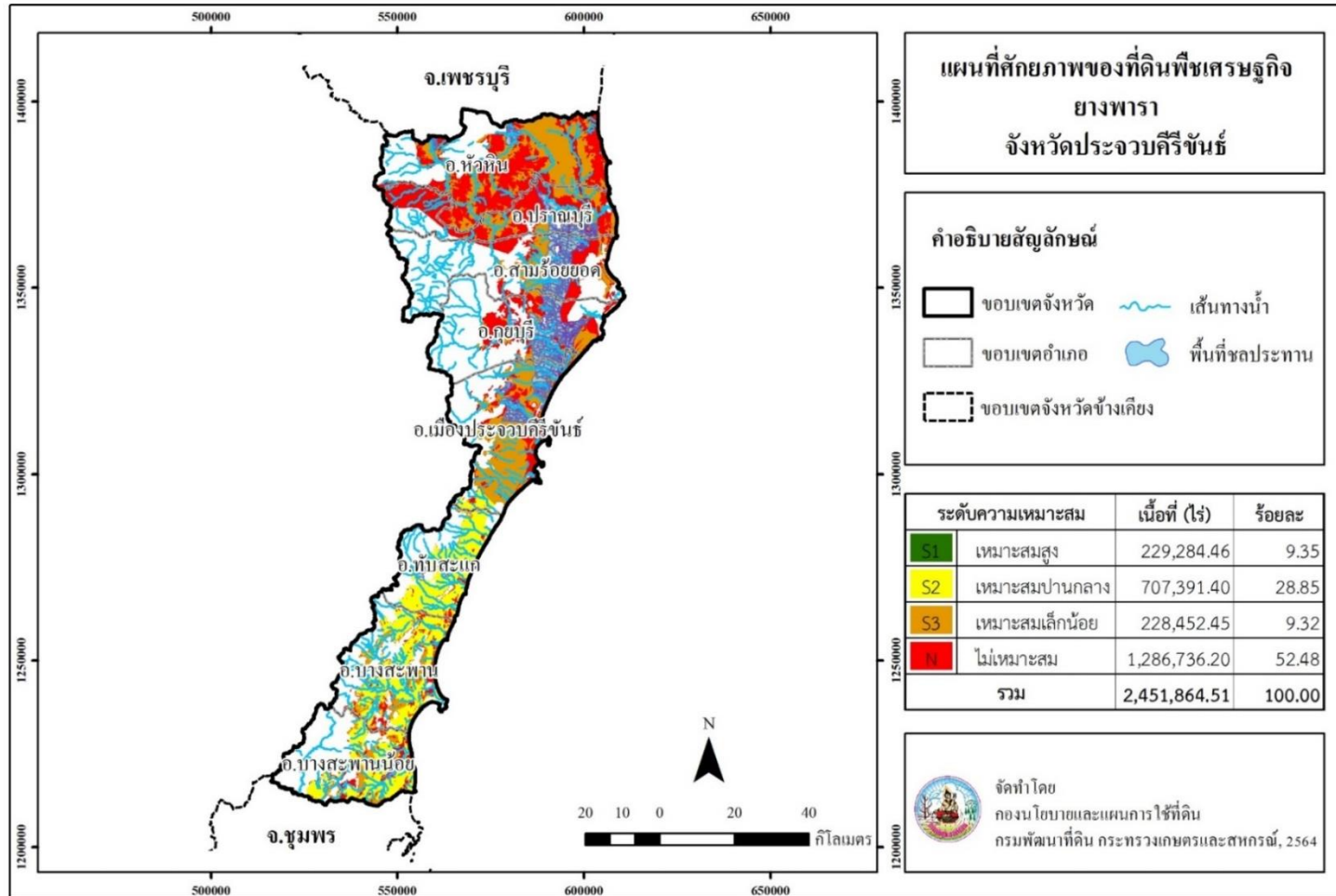

ภาพที่ 6 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมะพร้าว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

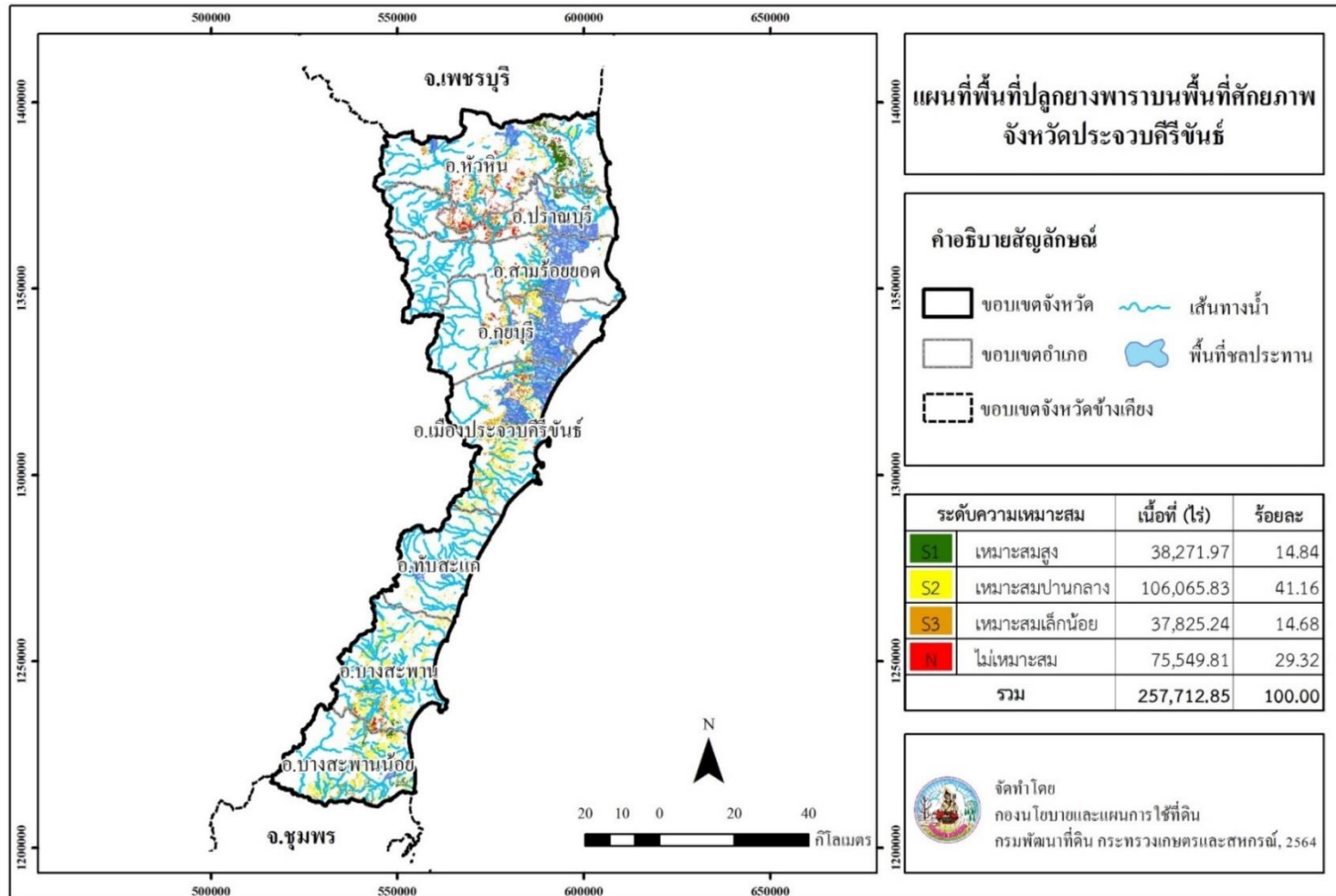

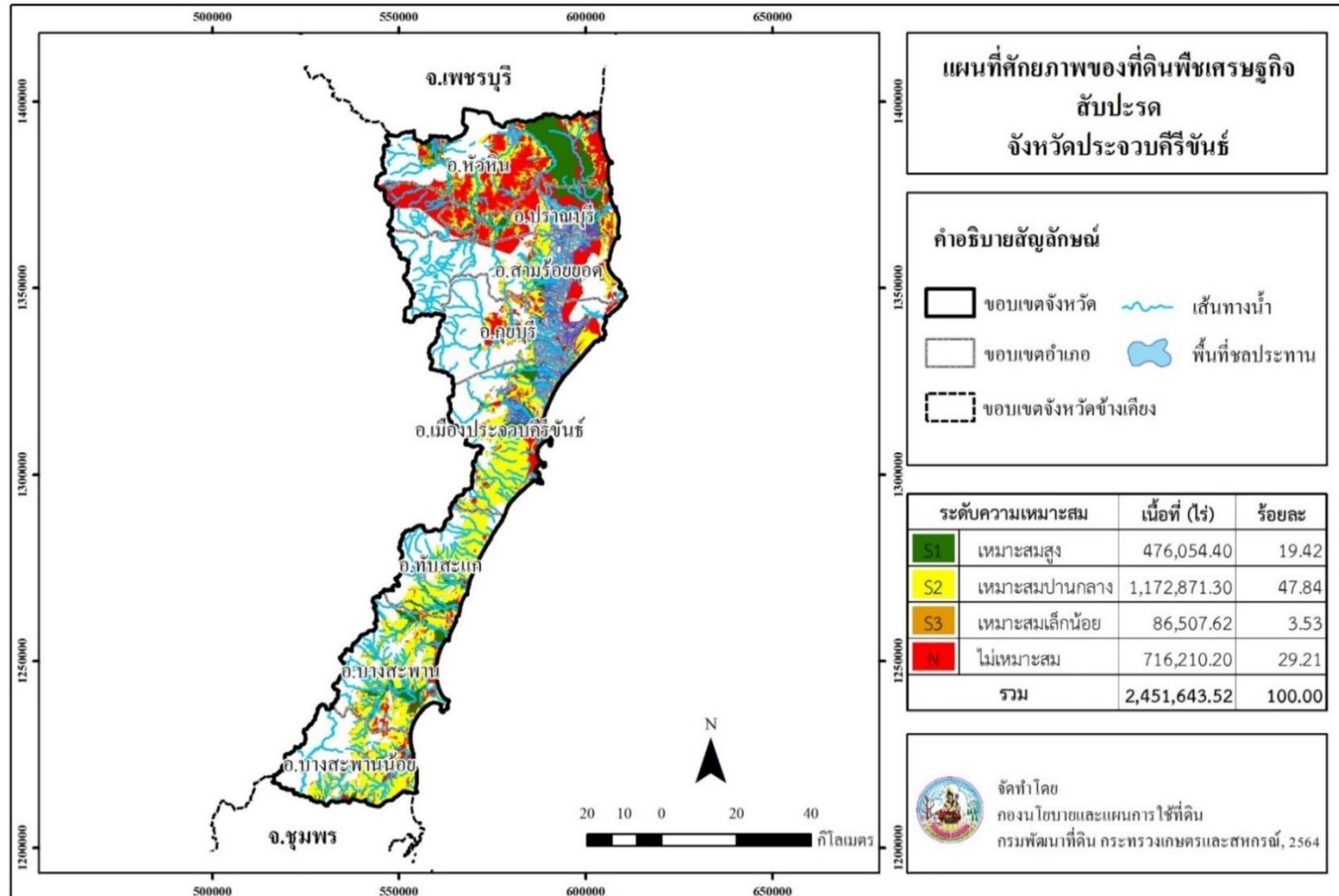
ภาพที่ 7 พื้นที่ปลูกมะพร้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

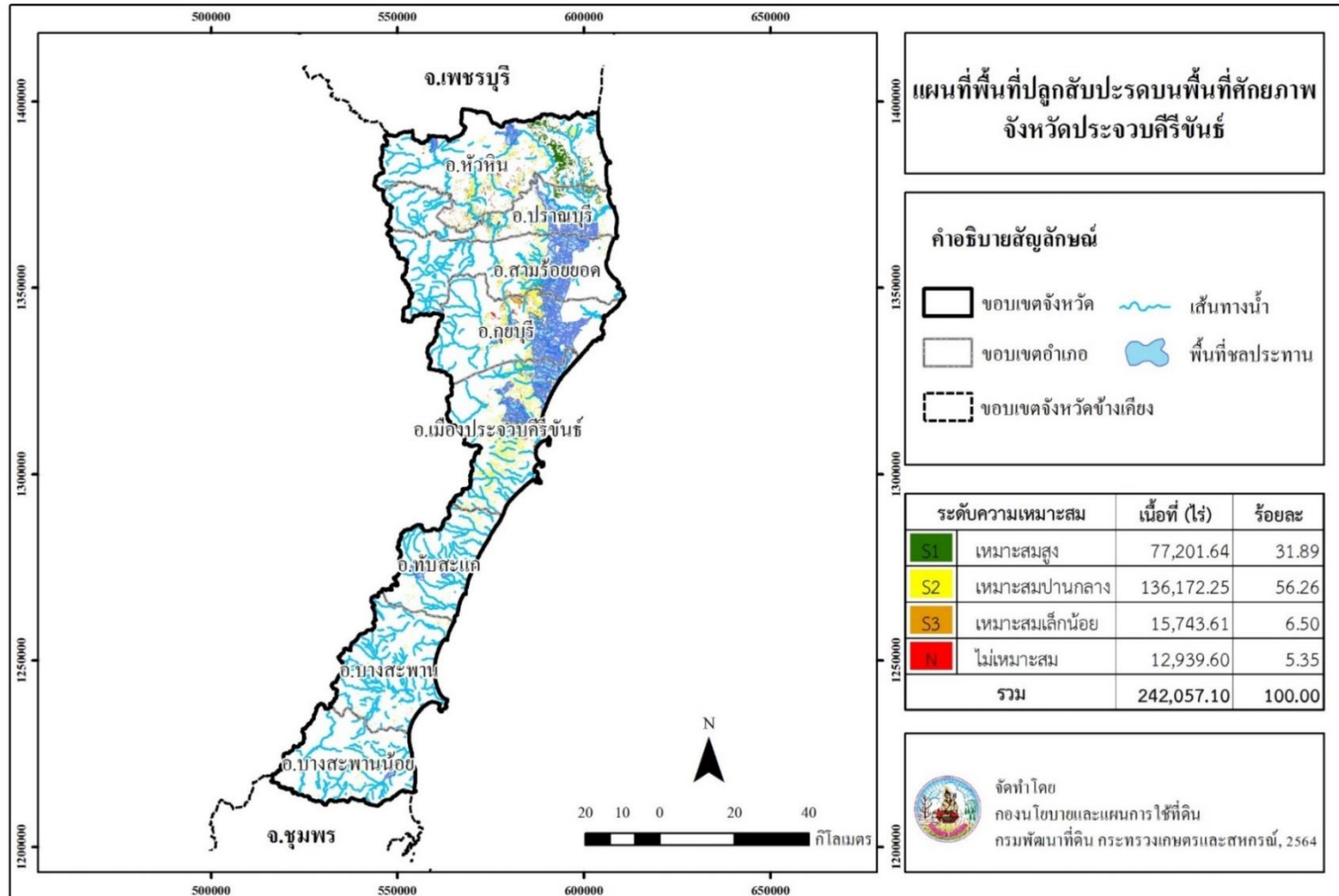
ภาพที่ 8 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

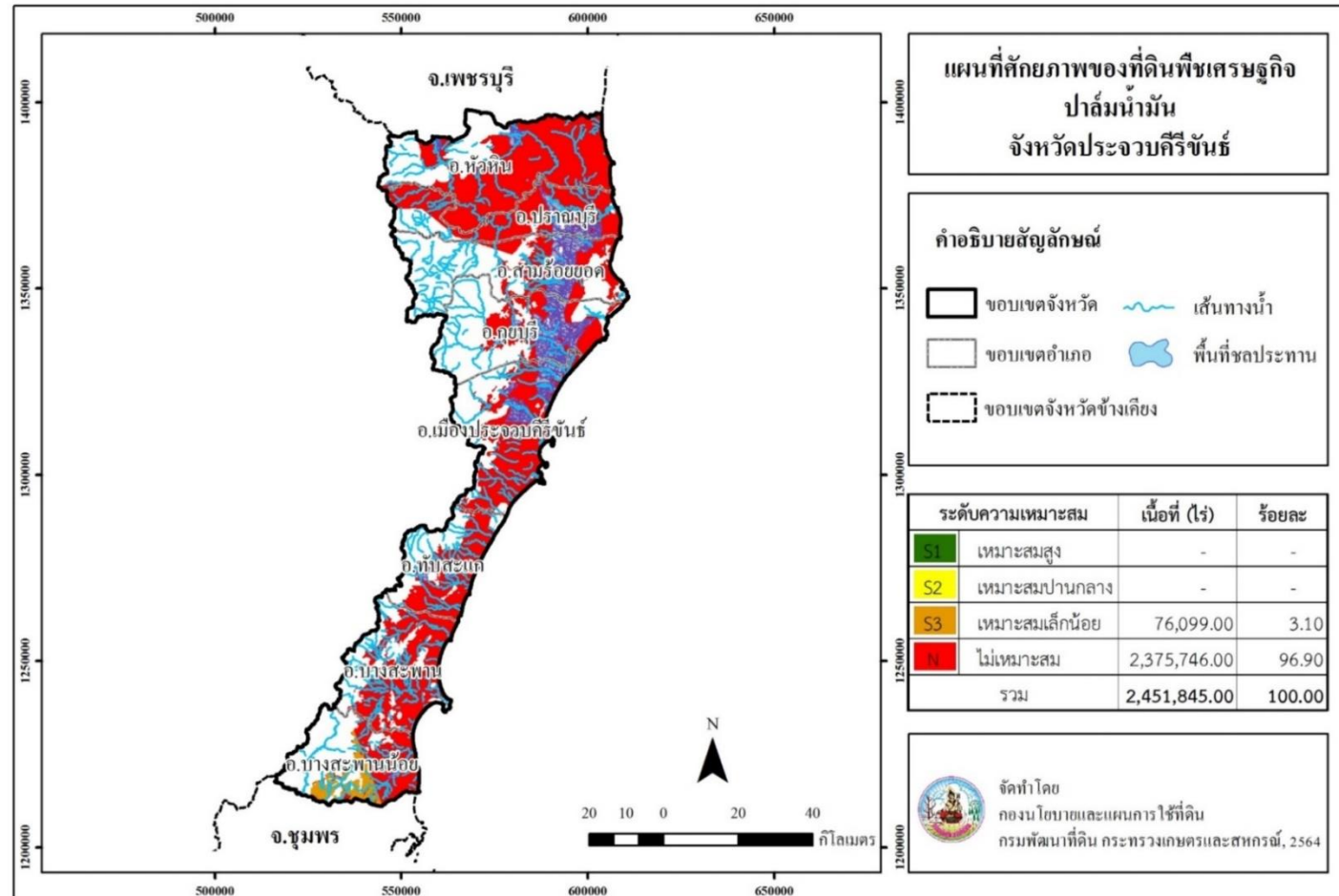
ภาพที่ 9 พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

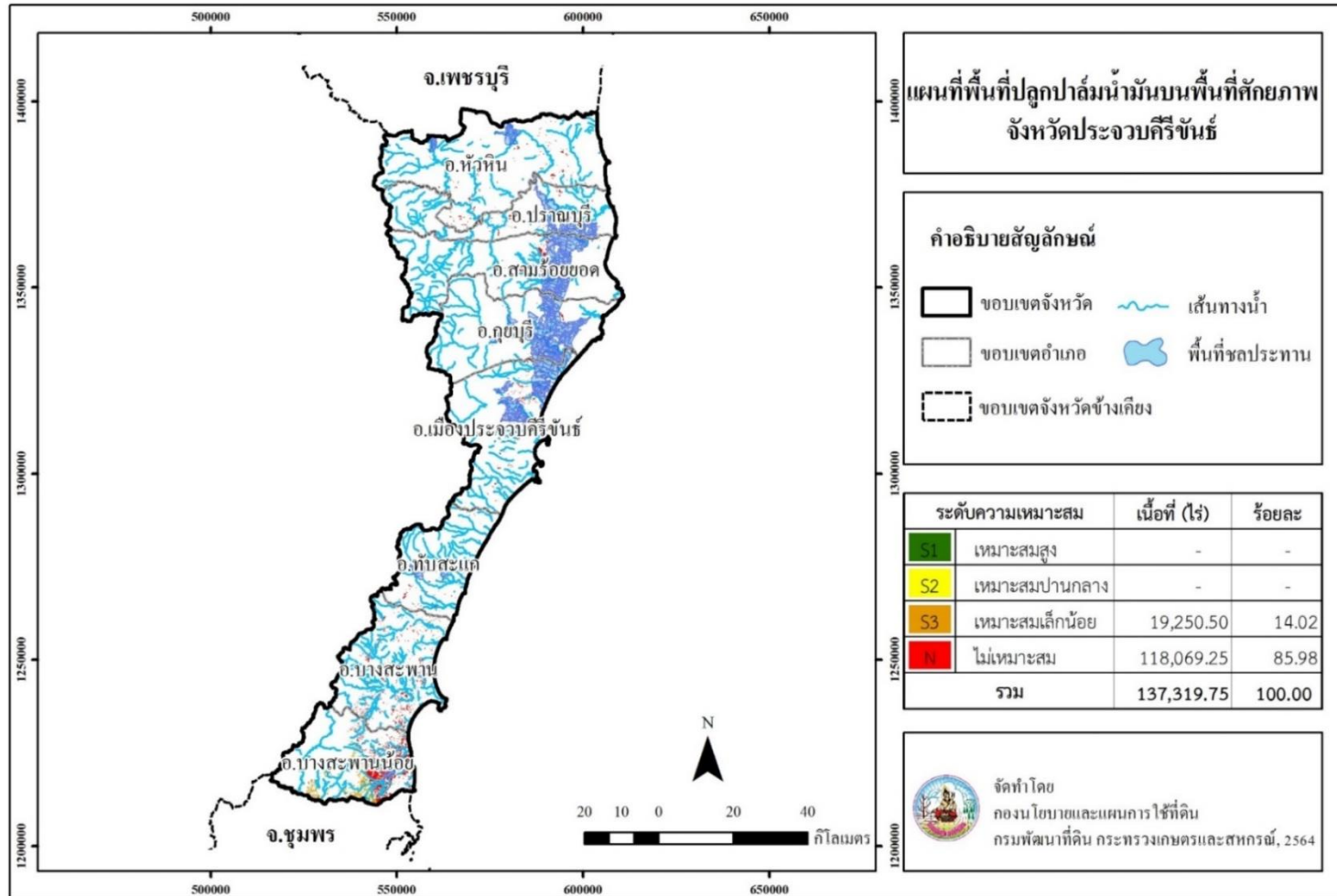
ภาพที่ 10 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจสับปะรดโรงงาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาพที่ 11 พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาพที่ 12 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจปาล์มน้ำมัน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาพที่ 13 พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Land Development Department
2003/61 Phahonyothin Road.
Lard Yao, Chatuchuk, Bangkok 10900
Call Center : 1760
www.idd.go.th

DOWNLOAD